

Essu külakeskus uueneb

Essu külakeskus tundub olevat nagu Tallinna linn, mis kunagi valmis ei saa: ühe töö valmimine viib uue mõtte sünnile, vana projekti lõpetamine viib uue alustamisele. 2010. aasta projektid on lõpetatud. Suvel said koostöös vallaga uue katusekatte alla kõik seltsi kasutuses olevad ruumid ning valla raamatukoguruumid. Seltsi noortetoea pörand sai parkettkatte. Renoveerimis- ja ehitustöödeks taotles selts toetust PRIA MAK. 3.2. meetmest. Kohaliku omaalgatuse programmist (KOP) sai selts toetuse täispuidust toolide, pinkide ja kummuti ostmiseks ning kööginurga sisustamiseks. Neil, kes soovivad kasutada seltsi ruume, palume helistada telefonidel 5521779 või 3292199 (kella 12.00-20.00-ni).

Jaanuari teostus KOPi toel veel teinegi suur soov: sisustasime laste mängunurga. Võimlemissaalis saab liumäest alla lasta, hüppepallidega hüpata, mänguautodel sõita, tegevust on vanusele 2-12 aastat.

Mänguhuvisi oodatakse pühapäeviti kell 10.30-12.30

Treeningusaal ootab võimlejaid teisipäeviti ja neljapäeviti kell 19-20.00. Loodame, et ka küla mänguväljaku projekt saab selle aasta jooksul reaalsuseks.

Kuna seltsi jõulueelne pidu ning slaavi jõulud olid ilmataadi tahtel kõige tuisusematel õhtutel (mäletate veel kuudetageusid tormihoiatusi?), siis esitam talle ka kolmanda väljakutse: naistepäeva puhul teeme jälle peo. Kas ka seekord tuleb läbi tuisu kohale vantsida, näitab aeg. Info käsitöö teemapäevade ja pisikeste peoõhtute toimumise kohta paneb selts üles kaupluse ja postkontori juurde.

Krista Hütsi, Essu Selts

Pillinädal lasteaias

Lasteaial on aastaid heaks tavaks saanud pillinädala läbiviimine, kus tutvustame lastele erinevaid pille. Esimesel aastal seadsime üles kodulest toodud pillide näituse. Kohale toodi isegi kontrabass. Järgmisel aastal valmistasime koos lastega rütmipille. Erinevaid eesti rahvapille on tutvustamas käinud Rakvere Muusikakooli pilliõpetaja Kadri Mägi.

Sellel aastal palusime lapsevanemaid meisterdada kodus koos lapsega üks vahva rütmipill. Pilli valmistamisel soovitasime kasutada kõigkõiklikku jääkmaterjali. On ju põnev leida mõnele materjalile täiesti uus vorm, anda talle uus elu. Nii valmiski nn „säätupillide“ näitus. Väga uhked on trummide komplektid (kompotipurkidest, purgikaantest, pappkarpidest), rahapill ja jauram. Robini isa valmistas puidust peaaegu täiusliku kitarr. Nutikad on ka kingakarbitarrid. Väga toredad on sahina- ja vihmapiidid, mis teevad erinevaid hääli.

Usume, et üheskoos pillide meisterdamine pakkus suurt rõõmu nii vanematele kui ka lastele.

Ruti Tasuja, Haljala Lasteaia muusikaõpetaja,

Tiiu Vainola, õppealajuhataja

Pildil pillinädala raames valmistatud pillid.

Varangu Seltsimaja tegemised

Veebruaris algas metalljänese ehk valge kassi aasta. Varangu Külaselts tervitas saabunud jänese/kassi aastat 5. veebruaril stiilipeoga. Ootasime külalisi ka teistest külaseltsidest, kuid esindatud oli vaid Essu Külaselts. Õhtut läbivaks teemaks olid märksõnad JÄNES ja KASS, kõik peo käigus toimuv ja ka laudadel olev söögipoolis oli teemakohane. Parima kostüümi auhind otsustati jagada võrdselt kolme jänku vahel, kelle kõrvade ja sabatuttide autoriks oli meie küla käsitöötegitaja Lehte. Tema on ka see ilumeelega inimene, kes kaunistab ja uuendab seltsimaja interjööri omatehtud käsitööesemetega.

15.vebruaril tutvusid Lääne-Viru Maavalitsuse esindajad Haljala vallaga, mille käigus külastasid ka Varangu Seltsimaja, kus meie tublid naised pakkusid väga maitsva lõunasöögi.

Urve Kingumets, Varangu Külaseltsi juhataja liige

Haljala kultuuripreemia laureaadid

Kuigi Haljala valla kodulehe auraamatu lingile klõpsates vaatab meile vastu puhas leht, on siiski meie vallal kolm aukodaniku ja üheksa kultuuripreemia laureaati, lisaks on välja antud aasta tegija ja teo auhindu. Kultuuripreemiat on välja antud alates 1998. aastast. 20. veebruaril korraldas Haljala kirjandusring kohtumise laureaatidega. Üheksast üks, Voldemar Nagel, on läinud manalateele, teistelt aga küsisime kolm lihtsat küsimust:

1. Mida Te arvate, mille eest Teile kultuuripreemia määrati?
2. Millega tegelete praegu?
3. Mida on tunnustus Teile andnud?

SALME HEINLA (1998)

1. See on seotud Haljala muuseumi asutamisega. Materjali oli kogunenud mitmesugust, see vajas süsteemset paigutust ja eksponeerimist. Tegelikult oleks see preemia pidanud olema tervele kollektiivile. 2. Võiks ju üldse mitte millegi muuga kui iseenda eluluga tegelda (aastad ju

lubavad!), kuid ma ei pea seda õigeks. Tegelen kirjandusringiga, osalen päevakeskuse koosviibimistel. Kirjutan meemaaare, vabavärsilist luulet. Joonistan - see on väga rahustav tegevus. 3. Sellele küsimusele on eelneva põhjal vastatud. Kattuvad olukorrad pean-tahan. Muidugi tahan seda teha, mida teen, muidu ei teeks ju midagi, elaksin-oleksin.

VIIVI VOORAND (2000)

1. Vast võib nii öelda - minu tollase paarikümne aasta panuse eest Haljala kultuurile ja laiemaski plaanis. 2. Millega? Kõigea, mida tuleb teha muusikaõpetajal ja emal. Vanajamal peaks muusikaõpetajatele, vähemalt enamikule, andma õöpäevas kõvasti tunde juurde, et kõik võimalikult hästi, rohkem lapsi haarates ära teha. Siis veel Haljala eakate klubi laulu- ja tantsurühm, Lahemaa Rahvamuusikud, Lahemaa Torupilli- peod ja nende organiseerimine, maakondlik muusikaõpetajate aineseksioon. Ülejäänud ajakillud püüan jagada kodu, aianduse, hoidistamise, tikkimise, lugemise, teatri, kino ja laulude loomise vahel,

reisimine kuulub ka minu kirgede hulka! 3. Eks meist igaüks vajab natuke tunnustust. Ja see väike rahasumma kulub alati ära.

HARRY VELDI (2002)

1. Arvan, et kauaaegse eduka töö eest Haljalas alates 1969. aastast. 2. Praegu tegelen vananemisega. Teen ka kujundustööd rahvamajale ja raamatukogule, kuulutusi, näitusi jne. Korrastan oma arvukaid päevikuid. 3. Peale au- ja tänukirjade oli see mu esimene rahaline preemia. Teiseks andis teadmise, et ka nn. kultuurharidustööd saab omavalitsustest tunnustada - isegi premeerida.

TIIU TORPAN (2004)

1. Rahvatantsu juhendamise eest, teen seda alates 1985. aastast. 2. Olen jonnakas ja järjekindel - õpetan ikka tantsu edasi. 3. Ikka raha!

ASTA SAMOLBERG (2006)

1. Eks ikka tehtud töö eest. Ma arvan, et enamik Haljala vanemaid inimesi veel mäletab, millises olukorras meie surnuaed oli. Suur töö oli surnuaia plaani koostamine. Kõige õnnelikum olen nende sajandi- vanuste plekkpõrgade üle, mis

said restaureeritud. Pärjad on praegu Vihula mõisnike Schubertite kabelis Haljala kirikuaias. 2. Olen kodune ja hoian lapselapsi. 3. Eks igasugune tunnustus on ju ilus. See tähendab, et sinu tegemisi on märgatud ja neid ka hinnatakse.

KÜLLI HEINLA (2006)

1. Arvan, et sain selle õpilaste kodu-uurimusliku tööde juhendamise eest. Sellega on meie koolis tegeletud juba aastakümneid, oleme osalenud nii maakonna kui ka üleriigilistel konverentsidel. 2. Olen endiselt õpetaja Haljala Gümnaasiumis ja juhendan õpilasi edasi. Ka sel aastal on tulemas mitmeid kodu-uurimuslike töid. 3. Iga tunnustus on meeldiv ja tore, kui su tööd märgatakse.

LEMBIT KIRSIPU (2008)

1. Raske küsimus. Sellele oskavad paremini vastata preemia määravad. 2. Jätakuvalt kultuuritööga ja lastele ning noortele pillimängu õpetamisega. 3. Tööind.

HENN ALTMÄE (2010)

1. Eks elutöö eest. 2. Olen pensionär ja ravin tervist. 3. Annab kindlasti hea enesetunde, et sinu tööd on tunnustatud.

Head uut Jänese (Kassi) aastat!

Mida toob see tähetark Igor Mangi horoskoobi järgi uus aasta teistele loomadele?

Rott. Kassi tulek teeb Roti ettevaatlikuks, kuid erilist hirmu ja paanikat ta ei tunne.

Pühvel. Külmal ajal on Kass laudas ja magab Pühvli turjal.

Tiiger. Sel aastal on Tiiger pigem pealtvaataja.

Kass (jänese). Kassile (Jänesele) on algamas uus 12-aastane elutsükkel.

Draakon. Soodne aasta varem alustatud plaanide elluviimiseks.

Madu. Kass teda ei häiri ja talle mingit ohtu ei kujuta.

Hobune. Hobune tunneb suuremat vabadust.

Lammas (kits). Väga huvitav aasta, kus ta tunneb, et alati polegi nii halb olla lammas.

Ahv. Rahulik see aasta ei tule, aga sellega on Ahv juba arvestanud.

Kukk. Kassi ta oma sõbraks just ei pea, kuid ka tõsiselt vaenlaseks mitte.

Koer. Koerale tuleb paljuski uusi olukordi.

Siga. Vana hea Siga tunneb end paremini kui kunagi varem.

Varangu külaseltsis võeti kassi aastat vastu temaatilise peoga, kust ei puudunud ka Hello Kitty

Haljala kihelkond 770

Ehk on ärksam vallaelanik juba teadlik, et tänavu võime tähistada Haljala kihelkonna 770. aastapäeva. Ja mõelnud endamisi, et auväärne aastanumber ju küll, ainult et...miks *kihelkond*? Elame ometi *valdades*. Kihelkondadest meie ajaloos oleks, jah, justkui üht-teist kuuldu, ent see põgus kuuldu seostub aegade hämarusega, mille side tänapäevaga kaunis küsitav näib. Ometi võib just viimastel aastatel täheldada sõna otseses mõttes kihelkondlikku renessansi nii meie kollektiivses minapildis kui maastikulgi – küllap on igaüks märganud kunagiste kihelkondade piire tähistavaid pruune tahvleid maanteedel.

Erinevalt vallast on kihelkonnal kui ajaloolis-kultuurilisel paikkonnal Eestis väga pikk traditsioon. Meie kihelkondade kujunemine ulatub juba muinasaega, enam kui 1000 aasta taha, sellal kui vald talurahva omavalitsusüksusena tekib alles XIX sajandil. Kihelkond tähistas sajandeid ühe maakiriku tegevuspiirkonda, kirikuringkonda. Kihelkonnakeskuseks kujunes küla, kuhu ehitati kirik, ja kogudusse kuulus kõikide selle kihelkonna külade rahvas.

Haljala loeb oma kirjapandud ajaloo algust aastast 1241, mil Taani kuninga käsul ja taani munkade poolt koostatud "Taani hindamisraamat" loetleb nimepidi 530 Põhja-Eesti küla koos talude arvu ja omanikuga. Nende poeletuhande hulgas on ka 35 Haljala kihelkonna küla, teiste seas Haljala (*Halelae*).

Põhijoontes võib Haljala kihelkonna maa-ala viimastel sajanditel kirjeldada selliselt: Põdruse-Pahnimäe joonelt idas kuni Valgejõeni läänes ning Auküla-Kihlevere piirilt lõunas kuni Soome laheni põhjas. Kihelkonna pindala oli ligi 520 km², mis tegi Haljalast suuruselt Virumaa kolmanda kihelkonna Jõhvi ja Simuna järel. Sedamööda, kuidas kihelkondade piirid kinnistusi, hakkas kujunema ka iga kihelkonna eripära, oma ainulaadne identiteet. Lisaks juba muinasaajast pärinevale keelemurrakule iseloomustasid kihelkonda ainult talle omased rahvarõivad, aga ka teatav paikkondlik mõtte- ja hingelaad, mis väljendub niihästi rohkes suulises pärimuses (regilaulud, muistendid, vanasõnad) kui esemelises kultuuris.

Et sajandite jooksul kehtestatud pärisorjuse ja sunnimaaisuse tõttu jäi suhtlemine eri kihelkondade vahel nõrgaks, elaski iga kihelkond omamoodi suletud, endassepööratud elu. Tänapäeval tundub niisugune isoleeritus mõistagi pelutavana, aga teisalt – just see vormiski meie kordumatud kihelkondlikud traditsioonid ja mentaliteedi, kihelkondliku "meie"-tunde. Ja päriselt kadunud pole see raskestikirjeldatav tunne tänini.

Hea Haljala kihelkonna rahvas! Saame kokku juubelipidustustel Haljala alevikus 22-25. juunil. Mida need päevad pakuvad, annavad Haljala Valla Sõnumid teile kindlasti edaspidi teada.

Vaade Haljala aleviku südamele 1936. aastal

Haljala valda väisasid maa-valitsuse ametnikud esotsas maavanemaga

15. veebruaril külastasid Haljala valda Lääne-Viru maavalitsuse ametnikud esotsas maavanem Einar Vallbaumiga.

Vallavanem koos osakondade juhtidega tutvustas küllalistele valla olulisemaid arenguid lähematel aastatel.

Ringsõidul külastati vallas tegutsevaid ettevõtteid, lasteaeda ja Varangu seltsimaja. Vallavalitsus tänab Baltic Fibres OÜ-d ja Idavere Mõis OÜ-d võõrustamise ning Varangu külaseltsi esindajaid maitsva ning koduse lõunasöögi eest.

Leo Aadel, Haljala vallavanem

Haljala Valla Sõnumid

Haljala valla leht ilmub kord kuus. Tiraaž 1300

Toimetus: Külli Heinla, Imbi Leevand, Egon Mets

Toimetus jätab endale õiguse kaastõid lühendada.

Kaastõid ootame aadressil leht@haljala.ee või posti teel: Haljala Gümnaasium, Rakvere mnt 10, 45310

Külavahelood: Liiguste

Sarnaselt paljude siitkandi küladega astub Liiguste ajaloo-areenile aastal 1241, mil Taani hindamisraamat märgib ära väikese, 12 adramaaga *Ligaalae*. Sajandeid Võle mõisale kuulunud Liiguste osteti Aaspere mõisniku Dellingshausenite poolt 1798.a. ja jäi Aaspere mõisa valduseks kuni lõpuni.

Tegelikult on tänane Liiguste kasvanud kokku kahest külast – Liigustest ja Raismast. Vana Liiguste suurküla südamaa jäi üsna Tallinn-Narva maantee lähedusse, ent sellest

mõni kilomeeter Kavastu ja Metsiku poole asus eraldi metsatalude rühm, mida tunti Tõlliku nime all. Nüüdseks kaardilt kadunud Raisma küla, mis moodustabki suurelt jaolt praeguse Liiguste elavama osa, asus maanteest põhjas, ent rohkem Viitna poole. Raisma oli õigupoolest Aasperele kuulunud Kärnu karjamõisa vabatküla – selles elanud vabadikud, isikliku taluta pered, kes elasid mõisa maadel, pidid tegema tööpäevi Kärnu karjamõisale. Nii olid kaks oma-

Liiguste ministeeriumikooli meenutab mälestuskivi kunagisel kooliasemel Liiguste küla servas.

Kirjandusringiga Saaremaal, Soomes, Türgis ja Põlvamaal

Algus detsembrikuule lehes.

Põige Põlvamaale

Väike tagasivaade meie oma Eestimaa lõunasse, Põlvamaa Kõllestesse. Kõllestes vald on kindla tähendusega ala, mille väärtus ja vara on selle paiga ilu. Looduse ilu on veel palju lisaväärtusi. Üheks nende seas on vana Tartu-Võru postitee. Kunagisse Värbusse postijaama on rajatud Eesti Maantee-museum, mis on ainulaadne oma ekspositsioonide ja liikluse ajaloo kajastamisega. Isegi see on võimalik – sõita vanas postitõllas.

Riik riigis on Akste Sipelgate Kuningriik. See looduskaitseala metsakulaste hoiuks ja nende elu uurimiseks, loodud 1972. aastal, kujutab endast 250 ha suurust maa-ala kõrgete tornelamutega (2-2,5m), mille elanike arv miljonitesse ulatub. Selliseid sipelgapesi on seal sadu. Et väikeste loomakeste elupaiku säästa, hoida nende radasid inimjalgade tallamise eest, on

paiguti ehitatud laudteid. Sinna riiki ei saa niisama minna, Kiidjärve metsagiid saadab Sinu sinna. See kehtib turismigruppide puhul.

Erielse elamuse pakub Pokumaa, mille rajamine on seotud kunstnik Edgar Valteri loominguga. Tema lasteraamatute jutud ja pildid ongi kogu selle muinasjutulise paiga olemus. Suur pokumaja, kus on eksponeeritud kunstniku maalid, kuhu on kujundatud lugemispeisa, ehitamistuba ja pokude moeateljee, on paik, mis võlub eeskätt väikesed külastajaid. Suurtele pakuvad naudingut matkarajad pokumaastikul. Kes või mis on pokud? Need on tarnamättad, mille vanus võib ulatuda 80 aastani. Iga suvi kasvatab mättale uue tarnakorra peale, sügisel hakkavad tarnarohud juustena alla rippuma.

Väikerahva puhul on pea-aegu igas paigas sündinud või seal kunagi elanud mõni meile tähtis inimene – kirjanik, kuns-

teer, riigitegelane, näitleja. Nii on Kõllestes valla Ihamaru külast pärit kirjanik Richard Roht. Värbusel on elanud kirjanik Rudolf Sirge, Veski külas elab praegu kirjanik ja luuletaja Jaan Kaplinski. Stockholmis asunud Eesti eksilvalitsuse viimase peaministri (presidendi ülesannetes) Heinrich Mark'i lapsepõlve-

teer, riigitegelane, näitleja. Nii on Kõllestes valla Ihamaru külast pärit kirjanik Richard Roht. Värbusel on elanud kirjanik Rudolf Sirge, Veski külas elab praegu kirjanik ja luuletaja Jaan Kaplinski. Stockholmis asunud Eesti eksilvalitsuse viimase peaministri (presidendi ülesannetes) Heinrich Mark'i lapsepõlve-

teer, riigitegelane, näitleja. Nii on Kõllestes valla Ihamaru külast pärit kirjanik Richard Roht. Värbusel on elanud kirjanik Rudolf Sirge, Veski külas elab praegu kirjanik ja luuletaja Jaan Kaplinski. Stockholmis asunud Eesti eksilvalitsuse viimase peaministri (presidendi ülesannetes) Heinrich Mark'i lapsepõlve-

teer, riigitegelane, näitleja. Nii on Kõllestes valla Ihamaru külast pärit kirjanik Richard Roht. Värbusel on elanud kirjanik Rudolf Sirge, Veski külas elab praegu kirjanik ja luuletaja Jaan Kaplinski. Stockholmis asunud Eesti eksilvalitsuse viimase peaministri (presidendi ülesannetes) Heinrich Mark'i lapsepõlve-

Akste looduskaitseala 153 hektaril leidub paar tuhat metsakulaste pesa. Mõne aasta eest oli neid uudistamas käivate inimeste arv juba nii suureks kasvanud, et sipelgad hakkasid pesi maha jätma, ja looduskaitsejad panid turismile piiri peale. Foto: Margus Ansu («Postimees»)

Mälestusi Vabadussõja-aegsest Haljalast

Minu isa Gustav Kaasik tuli 1918.a. Kavastust Haljalsse, tollase Idavere vallakooli õpetajaks. Gustav Kaasik oli Kavastus koolmeistrina töötanud 20 aastat, pere oli siia tulnud juba varem. Minu ema ja ema õde pidasid niinimetatud Võle teemaja ja olid seal ka korteris, samas hoones (praeguse Rakvere mnt 8 kortermaja kohal) asus Haljala vallamaja. Idavere kooliõpetaja korteris oli Saksa sõjaväe komandantuur. Sügisest moodustas Gustav Kaasik Haljalas meeskoori ja näiteringi, oli nende mõlema juhatajaks. Õpiti näidendid „Udumäe kuningas“.

Näidendi õppimine jäi pooleli, sest mehed kutsuti sõtta. Kui sõda lõppes ja mehed tagasi tulid, kanti näidend rahvale ette. Novembris 1918 algas Eesti vallutamine punaväe poolt. Narvas olid neil vastas

Saksa okupatsiooniväed. Revolutsiooni puhkedes Saksaamaal ja maailmasõja lõppedes lahkusid Saksa väed Eestist, Eesti Vabariik kuulutas välja mobilisatsiooni. Mehi kogunes väheselt, peamiselt koolipoisid, kes saadeti Narva rindele.

Järgnevalt Gustav Kaasiku sõjapäevik, mis olid kirja pandud kahte koolivihikusse, millised ma enne Vene vägede tulekut läbi lugesin ja ära põletasin.

„Istusime külameestega 1918. aasta detsembrilõpul vallamajas ja helistasime aegajalt Rakverre Viru maavalitsusse, soovides teateid rindelt. Meile aga vastati, et olge rahulikud, meie väed ei lase punavägesid edasi. Helistasime veel ja veel ja lõpuks enam ei kippu ega kõppu. Nüüd teadsime, et meie väed taganevad ja Viru maavalitsus on

põgenenud.

Õo oli ärev, kuid sündmusteta. Hommikul lasti Kundast mõned suurtükkipaugud Haljala suunas. Meie väed olid taganenud, tee sissetuleks punavägedele oli vaba. Isa pani hobuse (Masja) rakke, naised-lapse reele ja tuhknai Tallinna poole. Viitna taha ema ja tädi kodukohta, Põlndkõrve metsatalusse. Vanaisa ja vanaema jäid teemaja pidama. Isa pidi aga kohe tagasi tulema, sest ilmusid teated, et kes oma kodudesse tagasi ei tule, nende varandused konfiskeeritakse. Mis siis oli Haljalas juhtunud?

Vallavalitsus oli laiali läinud, selle asemel oli valla täitevkomitee, esimeheks Idavere taluperemehe poeg. Kirikumõisas, kust kirikuõpetaja Martin Nurm oli põgenenud, asus punaväe staap.

Kolhooside loomise aegu aastail 1948-1949 moodustati ka Liiguste külast omaette väikemajand kauni nimega „Uus Elu“, kuid liideti peagi naabruses asunud „Kalevi“ kolhoosiga ja sai 1963. aastaks osaks Aaspere kolhoosist.

Tänane Liiguste? Endine Haljala abivallavanem ja Liiguste (õigupoolest küll oma-aegse Raisma) põlisasukas Uno Alanurme, kelle suguvõsa on siinmail elanud juba terve sajandi, tõdeb, et kunagisest hiilgusest on vähe järele jäänud. Tõlliku kohal laiutavad kolhoosiaegsed põllumassiivid, põlisperesid on alles jäänud üksikud, koolikäijaid lapsi on Liigustel vaid paar-kolm. Elanikke on Liigustel kokku 34.

Omal moel püüab külale eluvaimu sisse puhuda siia, maanteest lõuna poole juba Nõukogude aja lõpul talukoha ostnud Heino Telvik, kelle eesmärgiks on kujundada oma maadel Elistvere-taoline loomapark. Tubli algus on tehtud, huviline võib juba praegu näha mitmesuguseid neljajalgseid ja tiivulisi. Milliseid täpselt, peab hea lugeja minema aga oma silmaga kaema.

kodu Otsa talu on Ihamarus.

Meie ilus loodus, ta erilised paigad, olgu näitena siis Angla Tuulikumägi või Kaali järv Saaremaal, Pokumaa või Akste Sipelgariik, meie külad, linnad, meie inimesed ja kõik meie ise – see ongi jõud, mille varal me elame.

Meenutas **Salme Heinla**.

Isal kui vene keele oskajal tuli sageli käia staabis tõlgiks. Täitevkomitee tahtis korraldada suurt rahvakoosolekut. Küsimus oli aga, kus seda teha? Tuletõrje seltsimaja, koolimaja, leerikasarmu – kõik olid punaväge täis. Otsustati, et tulla kokku kirikusse. Pandi välja kuulutused.

Uudishimulikke kogunes hulgaliselt. Punaväelased, mütsid peas ja plärud suus, olid kirikus. Täitevkomitee esimees, samuti müts peas, pani punalipu kantslisse ja ütles – enam ialgi ei saa mustakuuemees siit kantslit jutlustama. Laululehed „Internatsionaali“ sõnadega jaotati laiali, köster Rodima pandi oreli mängima ja kes oskas, see laulis kaasa. Kõnet pidas Jaan Anvelt ja veel üks punatagelastest naisterahvas.

Haljala Vallavolikogu

Haljala Vallavolikogu istung 10.02.2011.

Istungil osalesid: Siiri Heinpõld, Krista Hütsi, Kalju Kivistik, Olev Lipp, Jaan Meerits, Jaan Nurk, Margus Punane, Esta Pilv, Liisa Saamot, Martti Samolberg, Toomas Sääsk, Riina Tamberg, Tiit Toming ja Viivo Võlu.

Istungilt puudus: Risto Rätsep.

Otsustati: **1.** Kinnitada Haljala Gümnaasiumi direktori vaba ametikoha täitmiseks korraldatava konkursi läbi-viimise kord. **2.** Taotleja valla munitsipaalomandisse Haljala alevikus asuvad maaüksused: Võsu mnt 39a; Võsu mnt 16b maaüksus; Tervete tänav (lõik 2); Lepa tänav ja Uus põik. **3.** Lubada vallavalitsusel võõrandada kirjaliku enampakkumise korras Haljala vallale kuuluvad korterid aadressil Tallinna mnt 24. **4.** Moodustada 2011. aastal toimuvateks Riigikogu valimisteks jaoskonnakomisjon seitsme liikmelisena. Nimetada jaoskonnakomisjoni esimeheks Marju Kirsipu ja komisjoni liikmeteks: Lea Mägi, Toomas Sääsk, Pille Kalde, Raigis Urban, Riina Must ja Malle Laos. **5.** Lubada vallavalitsusele korraldada lihtmenetlusega riigihange „Haljala valla munitsipaalvara kindlustamine 2011-2013“.

Koera hulkuma laskmine on karistatav

Viimasel ajal on tulnud mitmeid teateid üksi ja kambakesi ringi jooksvatest koertest, kes teevad liiga metsloomadele ja ehmatavad inimesi. Talv andis endast karmilt märku. Lumi on väga sügav. Vahelduvad külmad ja sulailmad tekitasid lumele peale lumekooriku. Ulukeil on raske. Rabe lumekoorik on kõige halvem nõrkadele metsloomadele nagu metskitsed, kes ei suuda enam väljaspool lahtilükatud teid liikuda ja kogunevad talude üunapuaeda, metsa- ja põluserva. Rinnuni lumes neil jooksmiseks jõudu ei jagu ja sellist metslooma on võimeline tapma ka väike koer, suurest rääkimata. Enam pole kaugel metsloomade poegimise periood ning on viimane aeg teha koeraomanike selgeks, et koerad peavad olema kas ketis või kinnisel territooriumil, kusjuures territoorium peab olema piiratud nii, et loom seal omal tahtel välja ei pääseks.

Vastavalt Loomakaitseseadusele loetakse hulkuvateks loomadeks omanikuta või loomapidaja juurest lahti pääsenud koerad. Haljala vallas reguleerib koerte pidamist "Haljala valla koerte ja kasside pidamise eeskiri". Koerte ja kasside pidamise eeskirja rikkumise eest on ette nähtud rahaträhv kuni 400 eurot ja kui see põhjustas varalise kahju või inimesele tervisekahjustuse, võib karistada kuni 800 euro suuruse rahaträhviga.

Palume loomaomanikel olla tähelepanelikud ja järgida Haljala valla koerte ja kasside pidamise eeskirjades sätestatud, mille järgi on koeraomanik kohustatud hoidma oma koera nii, et see ei ohusta teisi. Keegi ei tohiks loomaomanike tegemise pärast kannatada. Kui koer on murdnud metskitse, tuleb hüvitada looduskeskkonnale tekitatud kahju 385 eurot isendi kohta. Kui tegemist on tiine loomaga, on kahjutasu kolmekordne ehk 1155 eurot tiine isendi kohta.

Vallavalitsus ootab teateid koeraomanikest, kes lasevad oma loomad öösel või päeval ilma järelevalveta hulkuma, telefonil 327 8231 või 56955673. Kui koerad hulguvad metsas, tegeleb sellega Keskkonnainspeksioon (tel 1313). Kui koerad hulguvad põldudel, asulas ja talude ümbruses, tuleb teatada kohalikele omavalitsusele või politseile.

Head Haljala valla elanikud! Metsloomad vajavad lisasööta. Mitte ainult kartul ja vili, vaid ka kõik teised juurviljad (peedid, kapsad, porgandid, õunad), lehtpuude vihad ja hein on sobivad, eriti metskitsedele. Palun aidake loomade liikumispikades lahti ajada liikumisradu.

Kaja Roolah, maakorraldaja

Rahva arv külade kaupa seisuga 01.01.2011			
	mehed	naised	kokku
1. Aaspere	139	132	271
2. Aasu	8	10	18
3. Aaviku	4	5	9
4. Auküla	40	37	77
5. Essu	149	146	295
6. Haljala	576	641	1217
7. Idavere	32	32	64
8. Kandle	17	15	32
9. Kavastu	31	30	61
10. Kisuvere	22	22	44
11. Kõldu	20	23	43
12. Kärmu	16	20	36
13. Lihulõpe	41	35	76
14. Liiguste	16	18	34
15. Pehka	16	22	38
16. Põdruse	72	55	127
17. Sauste	40	45	85
18. Tatruse	26	21	47
19. Vanamõisa	23	28	51
20. Varangu	41	43	84
21. Võle	41	31	72
VALD	1370	1411	2781

Küsimus Haljala vallavalitsusele

Pikki aastaid Haljala vallavalitsusele kuuluvates asutustes puhastusteenindajatena töötanud valla oma inimesed olid siiani rahul nii oma tööandja, töötingimuste kui ka töötasuga. Samuti ei olnud kuulda nurinat ei töö tegijate ega töö kvaliteedi üle. Rahul näisid olevat kõik.

Kas on kohustuslik kuulutada igal aastal välja uus konkurss või saaks lepingut jätkata juba töösoleval firmaga?

Vastab Haljala valla majandusspetsialist Marko Teiva

Miks peab korraldama riigihanke? Riigihangete kohaldamise määratleb riigihangete seadus (edaspidi RHS) §10 ja Haljala Vallavolikogu määrus „Riigihangete korraldamise kord“.

Kes peab? Riigihangete seaduse §10 sätestab hankijad, kes peavad korraldama riigihanked. Riigihanked on kohustatud

Haljala Vallavalitsus

Vallavalitsuse istungil 24.01.2011:

1. Määrati toimetulekutoetused kuueistkümnemele toetust vajavatele isikutele kokku summas 2359,04 eurot ja üheksakordseid sotsiaaltoetusi kuuele toetust vajavale isikule kokku summas 387,54 eurot. **2.** Määrati toetustotoetus kokku seitsmele õpilasele ja kaheksale lasteaialapsele. **3.** Määrati sünnitoetus ühele lapse sünni registreerinud lapsevanemale. **4.** Määrati matusetootus seitsmele isikule. **5.** Kinnitati 2011. aastaks Haljala valla haridusastutuses õppekohtade tegevuskulude maksumused järgmiselt: Haljala Lasteaed 200,92 eurot kuus ja Haljala Gümnaasium 75,70 eurot kuus. **6.** Kinnitati Haljala Gümnaasiumi hoolekogu moodustamise ja töökord. **7.** Muudeti Haljala võimala tasumäärad alates 01. veebruarist vastavalt kooli poolt esitatud taotlusele. **8.** Kinnitati Haljala Vallaraamatukogu nõukogu koosseisus: Lea Lehtmets - Lääne-Virumaa Keskraamatukogu peaspetsialist, Liina-Kristiina Suvorova - Essu/Varangu piirkonna esindaja ja Imbi Leevand - Haljala Gümnaasiumi raamatukoguhoidja/Aaspere piirkonna esindaja. **9.** Tunnistati edukaks pakkumuseks lihtmenetlusega riigihankele „Omaniku-järelevalve teenuse osutamine hankele Haljala Gümnaasiumi katuse rekonstrueerimine 2011“ OÜ Reiska PA poolt esitatud pakkumus. **10.** Tunnistati edukaks pakkumuseks lihtmenetlusega riigihankele „Haljala Gümnaasiumi katuse rekonstrueerimine 2011“ Tolira Ehitusi OÜ poolt esitatud pakkumus. **11.** Pikendati eluruumi üürilepingut Haljala vallale kuuluvus korteris Võsu mnt 4. **12.** Muudeti katastriüksuse koha-aadress. **13.** Määrati Haljala alevikus Uue tänava piirkonna detailplaneeringu järgselt tekkinud uuele tänavale nimeks Lepa tänav ja tehti volikogule ettepanek taotleja nimetatud maaüksus munitsipaalomandisse. **14.** Nõustuti Haljala alevikus katastriüksuste Tervete tn 10 ja Tervete tn 12 moodustamisega maa riigi omandisse jätmiseks. **15.** Kuulutati välja kirjalik enampakkumine Haljala vallale kuuluva mahtunivarsaal Mercedes-Benz Vito V220 CDI võõrandamiseks. **16.** Väljastati ehitusluba Eesti OG Elektra AS-le Haljala alevikus Võsu mnt 5 kinnistul asuva Gea kaupluse tulekahjusignalsatsiooni paigaldamiseks ja Eesti Energia Jaotusvõrk OÜ-le Võle külas Heina kinnistu liitumiseks. **17.** Väljastati raelubaga Agri Trofimov'ile seitsme hatuseviljalise papli raideks Haljala alevikus Uue tänava äärsel alal. **18.** Tehti volikogule ettepanek võõrandada Haljala valla omandis olevad korteriomandid Haljala alevikus Tallinna mnt 24 elamus. **19.** Nõustuti Ragn-Sells AS-le jäätmeloa väljastamisega vastavalt esitatud jäätmeloa taotlusele.

Vallavalitsuse istungil 02.02.2011:

1. Kinnitati Haljala Vallaraamatukogu poolt osutatavate eriteenuste tasu määrad järgmiselt: fotokopia tegemine:

Kaks küsimust korrusmajade keskküte-püstikute tasakaalustamisega

1. Kas vastab tõele väide, et tasakaalustamisega ei hoita soojakulu kokku, vaid tagatakse soojuse jaotumine püstakute vahel VÕRDESELT. **2.** Kui oluline on projekti-välise ehk siis omavõliliselt lisatud radiaatorribide mahavõtmine? Kas tasakaalustamine on võimalik ka juhul, kui korterites on ruutmeetri kohta erinev arv ribisid, nt.otsapealses korteris 0,6 ja keskmises 1 ribi ruutmeetri kohta, st. et keskmistes korterites on ribisid rohkem kui otsapealses korteris.

Vastab OÜ Verx soojustehnik Kuido Kond

1. Tasakaalustamise esmane eesmärk on kõikidesse püstikutesse tagada õiglane soojusenergia kogus ning kokkuvõttes toob see reeglina kaasa ka energia kokkuhoiu. Kui süsteem on väga tasakaalust väljas, siis tõepoolest ei pruugi tulla energia kokkuhoidu, kuid kindlasti kasvab elanike rahuolu, kuna ebavõrdsus erinevate püstikute vahel kaotatakse. **2.** Omavõliliselt paigaldatud ribide mahavõtmine on oluline, kuna peale tasakaalustamist annavad üleliigsed ribid ka rohkem sooja ning vastavas korteris toimub suure tõenäosusega edaspidi ülekütmine. Kui palju kuskil ribisid peab asuma, saab määrata ainult küttesüsteemiga ja "rusikareegleid" ei saa kasutada. Projekti jaoks peab nõukogude aegne projekt, kuid selle puudumisel tuleb tellida uus, mis arvestab juba ka teostatud muudatusi (akende vahetus, otsaseinte soojustus, soojussõlme automatiseerimist jms).

KredEx annab kuni 35% toetust korterelamu rekonstrueerimiseks

Küttekulude kokkuhoiaks ja hea sisekliima tagamiseks pakub riik KredExi vahendusel korterelamutele finantslahendust rekonstrueerimise rahastamiseks, kombineerides omavahel toetused ja sooduslaenu. Alates 2010. aasta septembrist toetab KredEx korterelamute rekonstrueerimist kuni 35% ulatuses. Uue meetmega rõhutab riik **kompleksse rekonst-**

korraldama kohaliku omavalitsuse üksused, selle allasutused ja ühendused, avalik-õiguslikud juriidilised isikud ning teatud juhtudel ka mittetulundusühingud, sihtasutused ja KOV-ile kuuluvad äriühingud.

Millal peab korraldama riigihanke? Riigihangete seadus kohustab vallavalitsust hankelepingu lõppemise korral (olenemata kas see on sõlmitud üheks või mitmeks aastaks) korraldama uut hankekonkurssi.

Riigihanke piirmäärad tulenevad RHS §15, mille kohaselt asjade ja teenuste hankelepingu ning ideekonkursi korral on piirmäär 40 000 eurot, ehitustööde hankelepingu ja ehitustööde kontsessiooni korral on piirmäär 250 000 eurot. Lisaks tuleb arvestada Haljala Vallavolikogu määrusega „Riigihangete korraldamise kord“ pt 3, 4 sätestatud tingimustega. Riigihangete üldpõhimõtted on kirjas RHS § 3. Üldpõhimõtted, mida tuleb järgida, on kaupade vaba liikumine, ettevõtjate asutamisevabadus

- formaat A 4 üks lehekülj 0,05 senti
- formaat A 4 üks leht kahel küljel 0,10 senti
- formaat A 3 üks lehekülj 0,15 senti
- formaat A 3 üks leht kahel küljel 0,20 senti.
- printimine formaat A 4 üks lehekülj 0,10 senti (õpilastele ja pensionäridele 0,05 senti).

2. Toetati vallavolikogu kultuuri- ja hariduskomisjoni esitatud määruse „Haljala Gümnaasiumi direktori vaba ametikoha täitmiseks korraldatava konkursi läbi-viimise kord“ eelnõud esitatud kujul. **3.** Kinnitati Haljala Gümnaasiumi hoolekogu koosseisus: vallavolikogu esindaja Siiri Heinpõld, õpetajate esindajad Ingrid Mäemets ja Kristiina Nõlvak, õpilasesinduse esindaja Aleks Strazdin, lapsevanemate esindajad Katrin Kivisto, Riina Must, Helen Toiger ja Age Kuusemets, vilistlaste esindaja Villu Kask. **4.** Määrati matusetootus. **5.** Väljastati ehitusluba Indrek Tudre`le Kavastu külas Tudre kinnistul paikneva elamu rekonstrueerimiseks ja Eesti Energia Jaotusvõrk OÜ-le Võle külas Metsanurga kinnistu liitumiseks. **6.** Väljastati kasutusluba Indrek Tudre omandis olevale Haljala vallas Kavastu külas Tudre kinnistul asuvalle garaazile. **7.** Kinnitati Haljala alevikus asuvate Kuuli ja Laute kinnistute kohanimedeks 1 Tallinn-Narva tee ja maa sihtotstarbeks 100% transpordimaa. **8.** Kinnitati Essu külas asuva Potsu kinnistu kohanimedeks 20 Põdruse-Kunda-Pada tee ja maa sihtotstarbeks 100% transpordimaa. **9.** Tehti volikogule ettepanek taotleja munitsipaalomandisse Võsu mnt 16b asuv maaüksus pindalaga 21,09 ha (eesmärk tervisepargi rajamine). **10.** Tunnistati edukaks pakkumuseks lihtmenetlusega riigihankele „Haljala valla munitsipaalvara inventariseerimise teenuse osutamine“ OÜ Rakvere Invent poolt esitatud pakkumus. **11.** Anti nõusolek Mäeotsa katastriüksusest asukohaga Idavere küla, Haljala vald kahe eraldi katastriüksuse Mäeotsa ja Läänekaare moodustamiseks.

Vallavalitsuse istungil 09.02.2011:

1. Nimetati AS-i Haljala Soojus 2010. aasta raamatupidamise aastaaruande auditeerijaks osühing „AMC Audit“. **2.** Tunnistati peremehetuks Essu külas Tammispea tee 15b asuvad majapidamishoone ja abihoone. **3.** Nõustuti vee erikasutusloa väljastamisega AS-le Haljala Soojus vastavalt esitatud vee erikasutusloa taotlusele. **4.** Anti kasutusluba Kavastu külas Tudre kinnistul asuvalle elamule ja Võsu mnt 5 kinnistul paiknevale kaubakeskus „Maheda“ tulekahju-signalsatsiooni süsteemile. **5.** Väljastati projekteerimis-tingimused OÜ`le GPK Partnerid Haljala veemajandusprojekti raames Haljala vee- ja kanalisatsiooni-süsteemide projekti koostamiseks ja osatühingule Aaspere Agro Kõldu lauda renoveerimiseks, laiendamiseks, lägahoidla ja silohoidla projekti koostamiseks Farmi kinnistule Kõldu külas. **6.** Määrati koduhooldusteenus neljale toetust vajavale isikule. **7.** Määrati üks sünnitoetus ja üks matusetootus.

ruerimise vajadust, et tagada hoones esmajärjekorras kvaliteetne sisekliima: piisav temperatuur, värske õhk ja hoida niiskus normi piires.

Millest alustada? Kõigepealt tuleb tellida **energiaaudit** – see annab ülevaate, millises energeetilises ja tehnilises seisukorras hoone on ja mida saab ette võtta olukorra parandamiseks. KredEx toetab energiaauditi tegemist 50% ulatuses. Edasi võiks ühistu juhatus kokku panna rekonstrueerimise esialgse **eelarve** ning tutvuda **rahastamisvõimalustega**. Nagu ülalpool öeldud, on KredExi võimalik saada teostatavatest töödetsõltuvalt kuni 35% toetust rekonstrueerimistöödele ja kuni 1993. aastani ehitatud korterelamutel on võimalik kasutada ka soodus-intressiga (täna kuni 3,8% aastas, fikseeritud 10 aastaks) pikaajalist (kuni 20 aastat) laenu.

Kui ühistu juhatusel võimalused selged, on aeg ühiselt **otsustada**, mida, millal ja kuidas tegema hakatakse. Kuna vahendid rekonstrueerimistootusteks tulenevad rahvusvahelisest lepingust Luksemburgi Suurhertsogiriigiga, saab toetust taotleja maksimaalselt kuni 30. novembrini 2012 aastal või kuni vahendid on jagatud. Renoveerimisprotsessis on väga oluline leida endale appi projektijuht-omanikujärelevalve teostaja, kes aitab tellida vastavad ehitusprojektid, läbi viia ehitushanked ning teostab tööde tegemise üle järelevalvet. KredEx toetab ka ehitusprojektide teostamist 50% ulatuses. Pärast ehitushangete läbiviimist saab kokku panna **toetuse- ja laenu taotluse**. Kindlasti **ei tohi** töödega alustada enne toetuse- ja laenu taotluse esitamist. Kui elamu taotleb rekonstrueerimiseks ka soodus-laenu, saab toetuse- ja laenu taotluse koos esitada Swedbanka või SEB Panka. Kui maja on ehitatud pärast 1993. aastat või laenu ei kasuta, saab toetuse taotluse esitada otse KredExile. Kui positiivsed otsused toetuse ja laenu kohta käes, saabki **teostada rekonstrueerimistööd**. Toetuse ja laenu tingimused on kättesaadavad KredExi kodulehel www.kredex.ee.

Mirja Adler, eluasemedivisjoni juht

ja teenuste osutamise vabadus, millest omakorda tulenevad võrdse kohtlemise printsiip, vastastikune tunnustamine, proportsionaalsuse ja läbi-paistvuse põhimõtted. Samuti peab hankija järgima rahaliste vahendite säästlikku ja otstarbekat kasutamist, võimaldama efektiivset konkurentsi, vältima huvide konflikti ja tagama keskkonnasäästlikkuse. Hanke tulemusena peaks hankija saama kõige efektiivsena, säästlikuma ja otstarbekama pakkumise.

Suhted kolmandate osapoolte vahel s.h. suhted töövõtja ja alltöövõtjate või tööandja ja töövõtjate vahel on reguleeritud muude seadustega nagu võlaõigusseadus ja töölepinguseadus. Hankijal ei ole õigust sekkuda kolmandate osapoolte vaidlustesse. Eelpool nimetatud vaidluste lahendamiseks on loodud töövaidluskomisjon, III-astmeline kohtusüsteem ja teised instantsid.

Haljala lugu

KUI SEINAD SUUDAKSID KÕNELDA...

Gustav kaasiku maja lugu

Algus novembrikuu lehes. Alates 1949. aastast, peale ema surma jagasin kahe-toalset korterit kaasüüri-istega. Nendeks olid valla maksuinspektor Aino Sepp ja Linda Jaanmaa – zootehnik mitmes kolhoosis. 1954. aastal tuli kaasüüriks Mulje Steinberk Järvamaalt, kes hakkas Haljalas tööle ämmaemand Olga Vespani järglasena. Mulje oli soovitud pruut ja minia mitmetes peredes. Kui Mulje abiellus Haljala elektrivõrgu töötaja Meinhard Harmipaigaga, tuli ka abikaasa meie korterisse elama. Peale abielu lahutust

läks Mulje elama Väike-Maarjasse.

Ja nüüd räägiksin apteeker Pihule ehitatud juurdeehituse ja tema elanike loo. Jaan Pihu ostis omale uue ehitusplatsi Võsu mnt. 4 ja ehitas sinna uhke kahekordse plekk-katusega maja, milles asusid nii apteek kui Pihu korter. Apteek tegutses seal pidevalt kuni 2004. aastani. 1930. aastast elas pere selles suure majas, Jaan Pihu pojad Egon ja Olav olid sündinud aga Kaasiku majas. Jaan Pihul oli esimene raadio Haljalas. Meid kutsuti õega tihti Feliks Moori laste-

saateid kuulama.

Endistesse apteegiruumidesse Kaasiku majas asus Haljala Kauba-tarvitajate Ühisuse kauplus. Ühisus oli asutatud Gustav Kaasiku poolt, kes selleks rahva kokku kutsus. Kaupluse juhatajaks sai Priit Schwarzberg (eestistatult Saluveer) Kadriast abikaasa Klaraga, kes oli koolitatud sopranihäälega ja esines solistina pidudel ja kirikus. Lapsi neil ei olnud. 1932. aastal tehti poeruumidele juurdeehitus ja samal aastal müüs Gustav Kaasik selle majaosa Schwarzbergile. 1941. aastal Saluveer arreteeriti venelaste poolt, saadeti Siberisse, ta ei tulnudki sealt tagasi. Maja riigistati. Abi-

kaasa jäeti majja elama, ta töötas poes müüjana. Minu tunnistuse peale, et kauplus ei kuulunud Saluveeridele, maja tagastati. Proua ei soovinud aga siin elada ja läks Tartusse.

Kauplus püsis siin edasi Viru Tarbijate Kooperatiivi kauplusena. 1990. aastal ostis maja Kalev Kivipalu, kes peaaegu kohe müüs selle edasi OÜ Lektusele Tapalt. Kauplus suleti 2009. aastal. Praegu on ta müügis. Haljala valla aukodaniku Aino Kaasiku jutustuse pani kirja Ellen Tõevere, kes siinjuures vabandab kirjutises esinenud ebatäpsuste pärast.

Lugeda õige: Gustav Kaasik valdas vene keelt väga hästi ning Gustav Kaasik rentis riigis-

Kaasiku maja lilleõitesiseõu. Pildil õed Kruusenbergid külas Aino Kaasikul kümmekond aastat tagasi. Kruusenbergid olid 1940. aastate algul Gustav Kaasiku majas üüriks.

tatud kirikumõisa maad 8,32 tuse järgi.

ha. Täielik materjal asub Halja-la koduloomuuseumis.

Sinine tekst on avaldatud valikuliselt Aino Kaasiku jutus-

Lõpp

Hea valimisõiguslik elanik!

6 märtsil 2011 toimuvad Riigikogu valimised.

Kui Teil ei ole võimalik 6. märtsil osaleda valimistel, siis andke oma hääl eelhääletamisel, mis toimub Haljala vallamajas. Eelhääletada saab 28. veebruaril, 1. ja 2. märtsil kella 12.00-20.00-ni. Eelhääletada on võimalik ka teistes valimis-jaoskondades.

Samuti on 24. veebruarist kella 9-st alates ööpäevaringselt kuni 2. märtsi kella 20.00- ni võimalik e-hääletada. Selleks on vajalik ID kaart koos pin ja puk koodidega ning arvuti peab olema varustatud ID kaardi lugejaga. Kui ei ole ID kaarti on võimalik oma isikut tuvastada ka mobiil-ID-ga ning ka siis on vajalikud pin ja puk koodid. E-hääletust on võimalik teha kõigis avalikes internetipunktides ja Haljala Vallaraamatukogus, Varangu haruraamatukogus (Essus) ja Aaspere Külakeskuses nende lahtiolekuaegadel. E-hääletuse kohta täpsemalt internetis aadressil <http://www.valimised.ee/>

Hääletama tulles palun võtke kaasa kehtiv isikut tõendav, riigiasutuse poolt väljaantud, fotoga dokument.

Valimiste päeval, 6. märtsil on jaoskond avatud Haljala rahvamajas 9.00-20.00-ni.

Kui valija tervises seisundi või mõne muu mõjuva põhjuse tõttu ei saa hääletada hääletamisruumis, võib ta taotleda hääletamist oma kodus. Kodu hääletamine toimub ainult valimispäeval. Kodu hääletamiseks palun esitada **eelnevalt kirjalik taotlus**, millel on taotleja isikuandmed ja taotleja allkiri ning põhjendus kojukutseks. Taotlusi võtab vastu vallakantselei ning eelhääletamise päeval ja valimiste päeval jaoskonnakomisjon. Valimispäeval, 6. märtsil, võtab taotlusi koduhääletamiseks vastu Haljala rahvamajas asuv jaoskonnakomisjon kella 9.00-16.00.

Valimisedelil täites palun kirjutage loetavalt number valimisedelil olevasse kastikesse. Kui number läks valesti, siis palun ärge seda parandage ega numbrit üle kirjutage ega läbi kriipsutage vaid pöörduge jaoskonnakomisjoni poole uue sedeli saamiseks tagastades rikitud sedeli jaoskonnakomisjonile. Kui te sodite valimisedelil loeb jaoskonnakomisjon sedeli kehtetuks ning Teie poolt antud hääl läheb kaotsi.

Tulge ja tehke oma valik, sest igast häälest sõltub lõplik valimistulemus!

Marju Kirsipu, Haljala jaoskonnakomisjoni esimees

Mälestusi Vabadussõja-aegsest Haljalast

Algus lk. 2

Punavalitsus ei kestnud kaua, sest Eesti riigil läks korda saada välisabi. Tallina sadamas olid juba Inglise sõjalaevad, kaitstes Eestit merelt ja tuues ka sõjaväerustust. Eesti sõjaväe ülemjuhatajaks oli määratud Johan Laidoner. Kuulutati välja uus mobilisatsioon, lubades sõjast osavõtnutele tasuta maad. Nüüd oli kutse järgijaid rohkesti. Detsembri lõpul saabusid appi ka Soome vabatahtlikud ning ühiselt peatati vaenlase pealetung Valkas. Algas punavägede taganemine. Neid vooris pidevalt Haljalast läbi. Käidi teemajas, joodi kiiruga teed, jutuga – ei meil ole aega, Soome lihunikud tulevad. Ja nad tulidki ning vabastasid Haljala 11. jaanuaril 1919. aastal. Enne Rakvere peale minekut nõudsid soomlased kiriku uste avamist, kuna neid olevat tornist tulistatud. Kirikust toodigi välja punaväelased ja kiriku aias nad ka lasti maha (1940. a sügisel kaevati punaväelaste matmiskohad metsadest ja mujalt üles, ja viidi läbi pidulik kontide ümbermatmine punaseks värvitud kirstudes Kakumäe surnuaia taha punaväe kalmistule). Eesti vabastamine jätkus."

Need on mõned mälestuskilud Gustav Kaasiku kõnest, millise ta pidas Haljala vabastamise 10. ja 15. aastapäeva aktusel tuletõrje seltsi majas 11. jaanuaril 1929 ja 1934.

Aino Kaasiku mälestusi vahendas Ellen Tõevere

Pakume tööd müügijuhile

O Ü Indrem

Elementmajad otsib müügijuhti alates 1. aprillist 2011 a.

Nõuded kandidaadile:

Haridus: keskharidus

Töökogemus: soovituslik

Keelteoskus: eesti, inglise, vene ja soome keeleoskus

Arvutioskus: kontoriprogrammide kasutamise oskus ja AutoCad

Isiksuse omadused: eneseväljendus oskus nii sõnas kui kirjas, järjekindlus, korrektsus, meeskonnatöö oskus, hea pingetaluvus, positiivne eluhoiak

CV-saata info@indrem.ee, info telefonil 325 1170

Kultuurikalender

01.03, 08.03, 15.03, 22.03 kell 19.00. KINO. Täpsem info

www.haljalakino.com

06.03 Riigikogu valimised

19.03 kell 19.00 kevadkontsert. Esinevad rahvamaja taidluskollektiivid. Näiteringi etendus "Marionett nukud". Laudade broneerimine tel.3250444.

26.03 kell 19.00 Vana Baskini Teatri külalisetendus "Püha müristus". Mängivad: Ita Ever (Eesti Draamateater) Roman Baskin, Epp Eespäev (Tallinna Linnateater), Ülle Lihtfeldt (Rakvere Teater), Pirjo Levandi, Anne Paluver või Ene Jarvis, Väino Laes. Piletid 8.63 ja 10.- eurot

30.03 kell 10.00 Politsei- ja Piirivalveameti 2011.a korrakaitsepolitsei konverents

Foori kohvik näitab peagi taas rohelist tuld

Poolteist aastat tagasi rõõmustasime inimesi meie leheveergudel teatega, et Haljalas avab ukсед uus (ja ainuke) kohvik. Täna seaks on kohvik ukсед sulgenud. Miks? Seda küsisime Foori kohviku omanikult Lauri Paavolt.

Tõsi ta on, kohvik on suletud. Küsimusele miks, on suhteliselt keeruline lühidalt vastata. Eelkõige oli põhjus suurtes püsikuludes nagu näiteks elektriküte jms. ning oma osa mängis ka suhe rendileandjaga.

Kas Haljala jääbki ilma toitlustuskohata?

Kindlasti ei jää, hetkel käivad remonditööd endises Kalevi poes ja mõne aja pärast (täpset aega ei oskagi veel öelda) avame kohviku uuesti.

Kas Haljala on hea koht toitlustusfirma pidamiseks ja kas sinne elanik hea klient?

Poolteist aastat kogemust toitlustuse alal Haljalas ei ole andnud eriti positiivset tulemust. Tundub, et siitkandi inimesed on suhteliselt passiivsed kohvikukülastajad. Kindlasti on sellel erinevaid põhjuseid nagu masu ja ka harjumatus väljas söömas käia, kuna väga pikka aega polnud selleks ka kohta. Samas viimasel poolaastal oli külastajaid rohkem, tekkisid mõned püsikliendid (loodan, et nad pausi tõttu meid ei unusta) ja käis ka täitsa uusi kliente nii siit kui sealt. See andiski motivatsiooni jätkamiseks.

Haljala elanik on kindlasti hea klient, kui ta käib kohvikus söömas, kohvil või niisama aega veetmas.

Otsin infot Haljala rahvarõivaste kohta

Hea Haljala valla elanik. Kui Sul on kodus vanu pilte (ka must-valgeid), mälestusi või muud infot Haljala **rahvarõivaste** kohta, siis anna sellest teada. Olen tänulik igasuguse info eest!

Võta minuga ühendust telefonil 5 550 6676 või õhtuti 325 9893 või kirjuta e-maili aadressil imbi.leevand@haljala.ee.

Imbi Leevand

Heljo Mänd 85 ja kamalutäis kultuuri

11. veebruaril tähistas 85. juubelit kirjanik Heljo Mänd kelle äsja ilmunud päevikulaadne teos „Nõgesed ja nartsissid”. Haljala Gümnaasiumi algklassid avaldasid kirjanikule austust väikese pooltunniga „Heljo mänd läbi aastaaegade”, kus esitati kirjaniku luuletusi ja katkendeid Mõmmi-aabitsa lugudest.

10. veebruaril käisid aga 1. klasside õpilased kultuuri ammutamas Tallinnas Kadrioru kunstimuuseumis. Mängulisel ringkäigul tutvusid õpilased lossi ajalooaga. Riigivanema residentsiks kujundatud toas aga otsiti rahvuslikke sugemeid. Peasaali laemaali vaadates sai see põhjalikult lahti räägitud ja analüüsitud ning etteantud raami sisse sai joonistada oma laemaali. Päev jätkus lastemuuseumis Miia-Milla-Manda.

Pildil Verner ja Madis etlemishoos

Õnnitleme vanemaid...

Andri-Markus Pirak 09.01.2011

... ja sünnipäevalapsi!

92	Linda- Marie Pärtel	21. märts	Essu
89	Ilse Jürgenson	12. märts	Kavastu
87	Anna Ojastik	22. märts	Essu
84	Linda Lukk	12. märts	Haljala
80	Anna Reineberg	20. märts	Kõldu
75	Arno Tikis	2. märts	Sauste
70	Imbi Suursoo	28. märts	Haljala
70	Aide Katalsep	29. märts	Aaspere
65	Lia Volmer	30. märts	Tatruse
65	Allan Sats	26. märts	Haljala
60	Juta Järve	1. märts	Aaspere
60	Toimi Kaptein	2. märts	Haljala
60	Mare Neumann	9. märts	Aaspere
60	Tiia Saar	9. märts	Haljala
60	Viktor Karsokov	11. märts	Aaspere
60	Elve Heinmaa	20. märts	Haljala
60	Ingrid Mäemets	31. märts	Haljala
50	Aide Sang	20. märts	Essu
50	Hillar Toomel	20. märts	Haljala
50	Marina Arvik	28. märts	Haljala
50	Tiina Masing	31. märts	Essu

Meie hulgast on lahkunud ...

Ants Karu
20.05.1933- 28.01.2011

Vassili Stepanov
26.12.1936- 01.02.2011